

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΚΕΛΔΡΑΪΪΧ
Ὁ ἐπιφανὴς βοτανολόγος

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΧΕΛΔΡΑΪΧ

IAN ἐπὶ πλέον σημαντικὴν ἀπώλειαν ἐσημείωσε τὸ ἔτος 1902 διὰ τὴν ἐπιστήμην καὶ τὴν ἑλληνικὴν κοινωσίαν — τὸν θάνατον τοῦ ἐπιφανοῦς βοτανολόγου Θεοδώρου Χελδραΐχ.

Ὁ Θεόδωρος Ἐρρίκος Ἐρμάννος Φὸν Χελδραΐχ, γεννηθεὶς ἐν Δρέσδῃ τὴν 3ην Μαρτίου τοῦ 1822, διήνυσε τὰς φιλοσοφικὰς σπουδὰς ἐν Φραισβούργῃ, ἀφοσιωθείς εἰς τὴν βοτανικὴν. Ἐν Μομπελλιῇ ἐμαθῆτευσεν παρὰ τῷ πεφημισμένῳ Dulac, ἐν Γενεύῃ δὲ παρὰ τοῖς διαστέμοις βοτανολόγοις ἀδελφοῖς de Caudolle ἀπὸ τοῦ 1838 μέχρι τοῦ 1842. Μετὰ πολλὰς ἀνὰ τὰς πόλεις τῆς Ἰταλίας περιηγήσεις κατῆλθε τῷ 1843 εἰς Ἑλλάδα πρὸς μελέτην τῆς ἑλληνικῆς χλωρίδος, ἣτις ἰδιαιτέρως τοῦ ἐφεύκυσεν τὴν προσοχὴν καὶ τὴν ἀγάπην. Εἶτα περιεβλῶν τὴν Μικρὰν Ἀσίαν καὶ Κρήτην πρὸς ἐπιστημονικὴν ἐξέτασιν ἐπανῆλθε τῷ 1851 εἰς Ἑλλάδα, ὑπὸ τὸν φιλοξενον τῆς ὁποίας οὐρανὸν ἐγκαταστάς ὀριστικῶς ἠσχολήθη εἰς τὰς προσφιλεῖς του μελέτας. Ἀπὸ τοῦ 1851 μέχρι τοῦ θανάτου του διετέλεσε διευθυντὴς τοῦ Βοτανικοῦ Κήπου, πρὸς δὲ (1858—1883) καὶ ἐπιμελητὴς τοῦ Φυσιολογικοῦ Μουσείου, ὑπῆρξε δ' ἐκ τῶν πρώτων ἰδρυτῶν τῶν τμημάτων αὐτοῦ, τοῦ ζωολογικοῦ, τοῦ παλαιοντολογικοῦ καὶ τοῦ βοτανικοῦ. Διετέλεσε προσέτι καὶ καθηγητὴς τοῦ Διαδόχου καὶ τῶν Πριγκίπων Γεωργίου καὶ Νικολάου. Κατὰ τὰς ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ Ἀνατολὴν ἐξερευνήσεις του ἀνεκάλυψεν ὑπὲρ τὰ 700 νέα εἶδη φυτῶν καὶ ἑπτὰ γένη. Ὑπὲρ τὰ ἑβδομήκοντα ἐκ τούτων ἀφιερῶθησαν εἰς αὐτὸν καὶ φέρουσι τὸ ὄνομά του. Ἀντεπροσώπευσεν ἐπαξίως τὴν Ἑλλάδα εἰς πολλὰ βοτανολογικὰ συνέδρια, ἐν Φλωρεντίᾳ, Κολωνίᾳ, Παρισίσις, κλπ. Ἦτο μέλος πλείστων Ἀκαδημιῶν καὶ ἐπιστημονικῶν σωματείων τῆς Εὐρώπης. Αἱ ἐπιστημονικαὶ ἐργασίαι τοῦ Χελδραΐχ εἰσὶ πολυάριθμοι. Ἄν καὶ εἰδικῶς ἦτο ἀφιερωμένος εἰς τὴν συστηματικὴν βοτανικὴν, οὐχ ἤττον ἐνδιέτριψε μετ' ἀσυνήθους ἐπιτυχίας καὶ περὶ τὴν ζωολογίαν, ἰδίως δὲ τὴν ἐντομολογίαν καὶ τὴν πα-

λαιοντολογίαν. Καί εἰς τὴν ἔντομολογίαν ἐποίησατο ἀνακαλύψεις, ἔντομα δὲ τινὰ φέρουσι τὸ ὄνομά του. Ἐκέκτητο πλουσιωτάτην καὶ πολύτιμον βοτανολογικὴν συλλογὴν, ἣν κατήρτισε συλλέγων διάφορα φυτὰ ἐκ τῶν ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Ἀνατολὴν ἐκδρομῶν του. Ἐν τῷ ἐπιστημονικῷ κόσμῳ ἤσκει τοιαύτην αὐθεντίαν, ὥστε αἱ «Διαγνώσεις τῶν ἀνατολικῶν φυτῶν καὶ ἡ ἀνατολικὴ γλωσσὴ» τοῦ Ἐδμόνδου Μποασιὲ εἶδον τὸ φῶς, ἀφοῦ προηγουμένως ἐτέθησαν ὑπὸ τὴν σοφὴν ἐπεξεργασίαν τοῦ Χελδράιγ. Τῷ 1862 ἐξέδωκε τὰ «Ὠφέλιμα φυτὰ τῆς Ἑλλάδος,» ἐφεξῆς δὲ καὶ ἄλλας πολυπληθεῖς πραγματείας καὶ μονογραφίας περισπουδάστους, ὡς λ. γ. : «Περὶ τῶν κοινῶν ὀνομασιῶν τῶν φυτῶν ἐν σχέσει πρὸς τὰς ἀρχαίας» — Περιγραφὰς φυσικὰς τῆς νήσου Κρήτης» — «Σπουδὰς περὶ τῶν παρ' Ὀμήρῳ φυτῶν» — «Τὰ φυτὰ τοῦ ἄττικου πεδίου» — «Περὶ τῆς γλωσσίδος τῆς Κεφαλληνίας καὶ Αἰγίνης» καὶ ἄλλας. Ἐν τῷ ἐσχάτως ἐκδοθέντι «Ἐγκυκλοπαιδικῷ Λεξικῷ» ἐξεπόνησε καὶ συνέταξεν ὀλόκληρον τὸ βοτανικὸν καὶ φαρμακευτικὸν μέρος.

Τοιοῦτος ἐν διαγράμματι ὁ σοφὸς ἐπιστήμων. Ὡς κοινωνικὸς ἄνθρωπος ὑπῆρξεν ἀγαπητότατος, ἀπολαύων ἀμερίστου σεβασμοῦ καὶ ἐκτιμῆσεως, διὰ τὴν μοναδικὴν εὐγένειαν τῶν αἰσθημάτων, τὴν προσήθειαν τοῦ ἤθους, τὸν εὐθὺν χαρακτήρα, τὴν ἀφιλοκέρδειαν, μεθ' ἧς προσέφερε τὰς ὑπηρεσίας του, παντοῦ ὅπου ἐκαλεῖτο, πρόθυμος εἰς πᾶσαν εὐγενῆ ἰδέαν, εἰς πᾶσαν κοινωνικὴν πρᾶξιν. Συνδεθεὶς διὰ γάμου μετὰ τῆς γνωστῆς οἰκογενεῖας Καντακουζηνοῦ ἠγάπησε τὴν Ἑλλάδα ὡς ἰδίαν πατρίδα καὶ ἀφιέρωσε ὅλον αὐτοῦ τὸν βίον ὑπὲρ τῆς ἐλληνικῆς ἐπιστήμης καὶ ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ ἔθνους.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ἡ οἰκοδόμοισα, προσφέρουσα τὸ τσάϊ εἰς τοὺς κεκλημένους, ἀπατείνεται πρὸς ἓνα, τὸν ὁποῖον γνωρίζει ὡς ὀλίγον πνευματόποτην, διὰ τὰ τὸν πειράξῃ!

— Σεῖς βέβηλα, κύριε, προτιμᾶτε τὸ γάλα· πέρνητε πάντοτε τὸ τσάϊ δίχως κονιάκ . . .

— Χμ! . . . δηλαδή . . . ἡ ἀλήθεια εἶνε ὅτι πέρνω πάντοτε τὸ κονιάκ . . . χωρὶς τσάϊ!